

Bsc algebra3 keresztfélèves tanári gyakorlat

Harmadik feladatsor (2009. március 5–16)

Az alábbi feladatokban $\alpha = a + bi$, ahol $a, b \in \mathbb{Z}$.

1. Az alábbi gyűrűk közül melyeknek van $\mathbb{Z}_3$ -mal izomorf részteste: $\mathbb{Z}_3[x]$, $\mathbb{Z}_{15}$, $\mathbb{Z}_9$, $\mathbb{Z}$.
2. Határozzuk meg $\mathbb{Z}$ -ben az $(1001, 770, 182)$ ideál összes generátorelemét.
3. Ha $a, b \in \mathbb{Z}$, akkor mi lesz $\mathbb{Z}$ -ben $(a) + (b)$, illetve $(a) \cap (b)$ generátoreleme?
4. Határozzuk meg $\mathbb{Q}[x]$ -ben az alábbi ideálok generátorait: $(x^{20} - 1, x^3 - 3x + 2)$, valamint $(x^{100} + 100x^3 + 2, x^{200} + 100x^7 + 6)$. Hány ideálja van a $\mathbb{Q}[x]/(x^4 - 1)$ faktorgyűrűnek?
5. Melyek főideál $\mathbb{Z}[x]$ -ben az alábbiak közül: $(3, x^2)$, $(3x, x^2)$, $(3x, 2x^2)$, $(3x^2, 2x^2)$.
6. Melyik ismert gyűrűvel izomorf $\mathbb{Z}[x]/(2, x)$?
7. Álljon $R = \mathbb{Z}[x]$ -ben I azokból a polinomokból, amelyekben a konstans tag és az elsőfokú tag együtthatója is osztható 13-mal. Lássuk be, hogy I ideál, de nem főideál. Hány elemű R/I ? Mely elemeknek van R/I -ben inverze, és mik a nullosztók?
8. Hány elemű $\mathbb{Z}[x]/(2, x^2 + x + 1)$? Test-e?
9. Legyenek I, J ideálok az R gyűrűben. Igaz-e, hogy $I \cap J = 0 \implies I = 0$ vagy $J = 0$? És ha $R = \mathbb{Z}$? És ha R nullosztómentes?
10. Az alábbi állításokról vizsgáljuk meg, igazak-e a Gauss-egészek gyűrűjében.
  - a) $2 + 3i \mid 7i - 4$.
  - b) $3 + 4i$ és $4 - 3i$ egymás egységszeresei.
11. Hogyan olvasható le a és b , illetve $N(\alpha)$ alapján, hogy $1 - i \mid \alpha$?
12. Az $1 + i, 2 + i, 3 + 4i, 2, 3, 5$ számok közül melyek felbonthatatlanok $\mathbb{G}$ -ben?
13. Igazoljuk háromféleképpen is, hogy α Gauss-prím $\iff \bar{\alpha}$ Gauss-prím.
14. Bontsuk fel a $14, 20, 30, 90 - 1230i$ számokat $\mathbb{G}$ -ben az alaptétel szerint.
15. Teljes hatodik hatvány-e $\mathbb{G}$ -ben a -27 ? És a -8 ?
16. Melyek igazak az alábbiak, illetve a megfordításaik közül?
  - a) $(N(\alpha), N(\beta)) = 1 \implies (\alpha, \beta) = 1$.
  - b) $(\alpha, \bar{\alpha}) = 1 \implies (a, b) = 1$.
  - c) α „köbszám” $\implies N(\alpha)$ köbszám.
17. Mennyi az $1234567 + 891011i$ Gauss-egész összes osztójának az összege?
18. Melyek igazak?
  - a) $73 \mid a^2 + b^2 \implies 73^2 \mid a^2 + b^2$.
  - b) $77 \mid a^2 + b^2 \implies 77^2 \mid a^2 + b^2$.
19. Mely Gauss-egészek oszthatók a konjugáltjukkal?
20. Határozzuk meg a $2 + 11i$ és $13 + 4i$ összes kitüntetett közös osztóját a Gauss-egészek között az euklideszi algoritmussal, és ezek egyikét állítsuk elő az algoritmus alapján $ax + by$ alakban, ahol $x, y \in \mathbb{G}$.